

У країнах романо-германського права схожа ситуація, суди зазвичай відмовляють від розгляду спортивного спору в суду, оскільки усі спортивні контракти мають арбітражне застереження. Але все ж після розгляду спору в арбітражному порядку сторони мають право звернутись до суду.

В Україні відсутня чітка структура позасудових інститутів розгляду спортивних спорів. Більшість спортивних федерацій в Україні не мають ні органів з вирішення спортивних спорів створених у структурі федерації (квазіарбітражних органів), ні жодних спеціалістів з розгляду спортивних спорів. Єдине виключення становить Федерація футболу України. До її структури входять органи з розгляду дисциплінарних спорів (дві інстанції – Контрольно-дисциплінарний комітет та Апеляційний комітет) і окрема Палата з вирішення спорів між клубами та футболістами [3].

Таким чином, розгляд спортивних спорів в основному здійснюється в позасудовому порядку, що говорить про особливу специфіку даної групи спорів. Спортивні спори можуть розглядатись в судовому порядку, однак такий розвиток подій є швидше виключення із загальних правил аніж сталою практикою.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Погосян Е. В. Формы разрешения спортивных споров : монография / Е.В. Погосян ; предисл. В.В.Яркова. – М. : Волтерс Клувер, 2011. – 160 с.
2. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – С. 80.
3. Структура ФФУ / Офіційний сайт Федерації футболу України. – Режим доступу: <https://ffu.ua/article/20048>.

Вороніна Надія Вікторівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН З НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

На пострадянському просторі пацієнти представляли собою одну з найбільш незахищених категорій суб'єктів права. Здоров'я людини розцінювалося, перш за все, як «суспільне надбання, необхідний атрибут для служіння ідеалам комунізму». Для регулювання цієї сфери відносин використовувалися головним чином публічно-правові методи, реальні права

за пацієнтом не визнавалися. Однак публічно-правовий захист, хоча і виконував завдання попередження правопорушень, нічого не давав особі, права якої були істотно порушені.

З переходом економіки України до ринкових відносин поступово зникла і монополія держави на надання медичної допомоги населенню. Інтенсивно, стрімкими темпами формується і розвивається досить специфічний ринок медичних послуг зі своїми немінучими професійними особливостями. Традиційна орієнтація на адміністративно-правове регулювання відносин, що виникають між лікарем і пацієнтом стає неприйнятною в нових умовах формування і становлення ринку медичних послуг, і, як наслідок, перехід медицини в сферу суто відплатних відносин.

В зв'язку з цим є нагальною потреба у перегляді цієї точки зору в праві і переорієнтації, як пацієнтів, так і виконавців медичних послуг на цивільно-правове регулювання відносин. Бо саме цивільно-правовому методу регулювання властиві такі ознаки, як юридична рівність і незалежність сторін, прийняття тих чи інших рішень самотійно, без будь-якого тиску.

Актуальність дослідження відносин з приводу надання громадянам медичних послуг на основі цивільно-правового договору, обумовлена також тим, що в науці немає єдиної точки зору з приводу змісту поняття послуги як об'єкта цивільного права і медичної послуги, зокрема.

Договір надання медичних послуг не поійменований у Цивільному кодексі України [1], цивільно-правові норми не дають визначення, не називають предмета даного договору, не розкривають його змісту, прав і обов'язків його учасників, особливостей визначення якісних характеристик послуги, що надається, не враховують нюансів захисту прав і законних інтересів учасників специфічних відносин. Як правило, послуги (певна діяльність або дії) не мають матеріального результату [2, С.25], крім того, медична послуга спрямована на людину, впливає на його організм, реакція на втручання може бути непередбачуваною, незалежною від поведінки виконавця.

Разом з тим, в умовах ринку саме договір є найбільш прийнятною і природною юридичною формою закріплення відносин учасників ринкових відносин, в тому числі і зв'язують споживача медичних послуг – пацієнта з виконавцем. Це цілком виправдано, враховуючи, крім того, суто особисті і довірчі відносини між пацієнтом і лікарем і безліч інших специфічних особливостей, які супроводжують процес надання самої послуги. Договір, на відміну від норм права, розрахований на регулювання відносин тільки між сторонами, які його уклали.

Відносини виникають і формуються на основі вільного особистого волевиявлення пацієнта, спрямованого на надання йому медичної допомоги і добровільної згоди на медичне втручання. Забезпечити такий режим правового регулювання відносин може тільки цивільне право з властивими йому принципами і методом правового регулювання: юридична рівність і незалежність сторін, прийняття тих чи інших рішень самостійно без будь-якого тиску, що і повинно, в кінцевому підсумку, характеризувати поведінку учасників договору надання медичних послуг. Ніхто не має права примушувати людину пройти обстеження і лікуватися, крім як в встановлених законом випадках. Ті нечасті випадки, коли пацієнт перебуває в стані, при якому він не може (не здатний) висловити свою волю, медична допомога йому надається в режимі дій в чужому інтересі без доручення, не можуть бути правовою підставою для відмови пацієнту у використанні цивільно-правових способів захисту.

У науковій літературі звертається увага на посилення ролі договірної практики встановлення відносин між медичними організаціями та пацієнтами. Саме договір дозволяє поєднати правові та етичні підходи до подібних відносин. Договір дозволяє сконструювати жорстку модель поведінки сторін, яка, не применшує прав і свобод кожної з них, підходить для конкретних умов і обставин надання медичної допомоги. З цілком зрозумілих причин в даний час, досвіду партнерства в сфері надання медичних послуг, заснованого на праві та договорі в достатній мірою не придбано. Як і колись, пацієнт і виконавець знаходяться в нерівних умовах, і стан незахищеності, в більшості випадків залишається за пацієнтом.

Отже, специфіка відносин, що виникають між пацієнтом і виконавцем медичної послуги в процесі її надання, передбачає їх цивільно-правове регулювання незалежно від того, на оплатній або безоплатній для пацієнта основі вони надаються. Однак дані відносини є настільки специфічними, що застосування лише загальних положень договірного права не дозволяє забезпечити адекватну правову захищеність їх учасників (і перш за все, пацієнта).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. Є.О. Харитонова, О.І. Харитонової, Н.Ю. Голубевої, К: Правова єдність., 2007. – 1140 с.
2. Михалюк О. Правова природа виконання зобов'язання третьою особою у договорах про надання послуг // Підприємництво, госп-во і право. – 2012. – № 4. – С. 24-27.